

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Έτος Η' 669

Γιορτή της—Διευθυντής Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Δευτέρα 9 Ιουνίου 1930

Η ΠΑΡΓΑ ΚΑΙ ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Ἡ Πάργα ὅπως καὶ τὸ μὴ ὑπάρχον σήμερον Βουθρατόν, ὅπως καὶ ἡ Πρέβεζα καὶ ἡ Βόνιτσα, ἀπετέλει μέρος τῶν Ἑνετικῶν κτήσεις, καὶ συνεκχυροῦντο μετὰ τῆς Ἑπτανήσου, ὡς ἐξάρτημα αὐτῶν, μέχρι τοῦ 1797, ὅτε ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, κατακτών τὴν Ἰταλίαν ἐκρήμισε τὸν δουρικὸν θρόνον τῆς Βενετίας, καὶ διέλυσε τὸ ἄλλοτε μέγα θαλασσινὸν Κράτος τῆς Ἡ Πάργας, καθ' ὅσον τὸ διάστημα, καθ' ὃ διέτελει ὑπὸ τὴν Βενετιανὴν δυνάμει τὸν ξενικὸν ζυγὸν ἔσαν ἐπὶ Ἑνετοκρατίας, ὅσον καὶ ὅτε ἡ τύχη τῆς ἦτο ἀκαθόριστη, ἀπὸ τοῦ 1797 μέχρι τοῦ 1819, ὅτε ἀπώλεσε τὴν ἐλευθερίαν τῆς, ὑπῆρξε ζυμητήριον καὶ αὐλοῦν τοῦ ἀρχίσαντος νὰ ἐξιστάται Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἡπείρου, καὶ τῆς Ἀρσανίας, (Σύλλοι Ἀρματοῦλοι καὶ Κλέφτες) ἦτο δηλαδή, μὴ κρυφὴ ἐλευθερία Ἑλλὰς εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Ἡπείρου, ἔνα ἑτοῖσα τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἀγωνιστοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὅτε, ὡς εἶπομεν, ἡ τύχη τῆς μικροσκοπικῆς αὐτῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος ἦτο ἀκαθόριστη, περιπίπτουσα ἀπ' τὰς χεῖρας τῶν νικητῶν Γάλλων εἰς τὰς τῶν Ρωσσο-Τούρκων, καὶ πάλιν τῶν Γάλλων καὶ μελενταῖως δρισκεῖν εἰς τὰς τῶν Ἀγγλῶν, ὁ Ἀλῆ-πασίας ἐκαραδοκεί νὰ τὴν ἀνταρξίαν εἰς τὸ Κράτος του, ὅπως ὡριζοῦτο καὶ διὰ τὴν Λευκάδα, καὶ διὰ τὴν Ἑπτανήσου, ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, ἐπαφελούμενος τὸν ἄκρατον μ' ἑλληνισμὸν τοῦ ἐν Κράτει Ἀγγλῶν Ὑπάρχον Ἀρματοῦ Μάιτλα, δ. ἐκαλλίεργε τὴν φιλίαν του καὶ κατόρθωσε, δι' αὐτοῦ, νὰ πεῖσθαι τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν νὰ τοῦ τὴν πωλήσῃ ἀντὶ 150 χιλιάδων ἀγγλικῶν λιρῶν, καὶ νὰ τὴν ὑπαγάγῃ ὑπὸ τὸν φοβερὸν τοῦ ζυγῶν, τὴν 4 Ἰουλίου τοῦ 1819!

Ἄλλ' οἱ Παργηνοὶ, δὲν παρ' ὀθήσαν ὡς προβαίει ἐπὶ σφαγὴν εἰς τὸν Τύραννον τῶν Ἰωαννίνων, ἀλλ' ἐπολέμησαν προσηγουμένως, τὸν ἐνίκησαν καὶ τὸν ἐξηνάγκασαν νὰ φύγῃ καταχυμένος ἀπὸ τὴν Πάργαν των, καὶ ὅτε εἶδον τὴν μεγάλην ἐκείνην χριστιανικὴν Δύναμιν, τὴν Ἀγγλίαν νὰ πωλῇ τὴν Πατρίδα των εἰς τὸν οὐνοῦ Ἀλῆ-πασίας, μὴ δυνάμενοι πλέον, ὀλίγοι αὐτοὶ, ν' ἀντισταθῶν ἐναντίον δεκάδων χιλιάδων τουρκικοῦ Στρατοῦ καὶ μὴ ἀναμένοντες οὐδ' αὐτοὶ β' ἡθελαν, ἀπεφάσισαν νὰ σφάξουν τὰς γυναῖκάς των καὶ τὰ τέκνα των καὶ νὰ ριφθοῦν εἰς τὸν ἔσχατον ἀγῶνα! Τῆς ἀπελπιστικῆς δυνάμει καὶ δραματικότητι ταύτης ἀποφάσεως, περὶ ἧς ὁ σὺν τῇς ἀκοῇ τοῦ φιλοπονοῦ Μάιτλανδ, ἐστ' ἀληθὴς παρ' αὐτοῦ πλοῖ πρὸς διάσωσιν τῶν Παργηνῶν ἐκ τῆς μαχίρας τῶν Τούρκων τῶν, καὶ τοῦτο δὲ ἐκ φιλανθρωπίας, ἦν οὐδέποτε εἶχε γνωρίσει ὁ σκληρὸς Ἀγγλὸς Ἀρμολῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ φόβου τῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὅποιαν ἤθελε παραγάγει εἰς τὸν πεπολιτισμένον χριστιανικὸν Κόσμον εἰς βάρος τῆς Ἀγγλίας, τοιοῦτον φοβερὸν γεγονός, μὴ τοιοῦτη ἀνήκουστη τραγωδία.

Τότε οἱ Παργηνοὶ παρέλθον ὅλην τὴν κινήν ἡν περιουσίαν, μετ' αὐτῇ δὲ καὶ τὰ ἱερὰ τῶν ἐκκλησιῶν των, καὶ τὰ ὅσα τῶν τεθνεώτων πατέρων των, ἀδελφῶν των καὶ τέκνων των καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Κέρκυραν, ἵνα κατὰ τὴν δὴ μὴ Μούσιν.

Τούρκους δὲν προσκύνησαν
Τούρκους μὴν προσκύνησαν
Ἄλλ' ὁ Θεὸς τῇ, Ἑλλάδος ἡγίως των,

Παργηνοὺς νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Πατρίδα των, συναποκομίζοντες τὰ ἐπὶ 111 ἔτη ξενιτεμένα ἱερὰ τῶν Ἑκκλησιῶν των, καὶ ὅσα τῶν οἰκείων των!
Ὅποια φιλοπατρία, καὶ ὅποια θεία Δικαιοσύνη!

Χ. Χρηστοδασίλης

Τὴν πρωτὴν τῆς Τετάρτης, 22 Μαΐου, ἐξεκίνησαν οἱ ἐπίσημοι ἐξ Ἰωαννίνων, ἕνα μεταβούντες Πάργαν πρὸς τέλει τῶν εορτῶν τῆς Ἑκατονταετηρίδος τῆς ἐλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Ἡπιοῦργος τῶν Ναυτικῶν καὶ δουλαιῶν Ἰωαννίνων κ. Δημ. Νότη Μπότσαρης, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Διδως Δεσποῦλας, τοῦ ὑπαπιστοῦ τοῦ πλωτάρχου κ. Πέτρου Σκουμπούρη, καὶ τοῦ πλωτάρχου κ. Ζούκη, ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Ἡπείρου κ. Ἀχ. Καλῶρας μετὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Μέσης Ἑπτανησίδος κ. Ἰω. Καστορού, καὶ τοῦ Ἀνωτέρου Διοικητοῦ τῆς χωροφυλακῆς Ἀντισυνταγματάρχου κ. Σκουλούδη, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδων, μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Κονίτης κ. Ἰωάννου, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Δωδωνῆς θεοφ. Κίου Δημητρίου, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πανεπιστημίου καθηγητῆς κ. Βολονάκης, ὁ δουλαιῶν κ. Π. Φλωρὸς, ὁ Γυμνασιάρχης τοῦ Β. ἐκ τῶν Γυμνασίου κ. Δημ. Σακελλαρίδης μετὰ καθηγητῶν του καὶ μαθητῶν του, οἱ καθηγηταὶ τῆς Ζωσιμαίας Σχολῆς κ. κ. Ἰωαννίδης καὶ Μαστορίδης, ἐπίσης μετὰ μαθητῶν τῆς, μετὰ καὶ πρὸς ὅσα ἱερὰ Ἰωαννίνων, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀθηναίου καὶ τοῦ Ἡπιοῦργου Τύπου καὶ τινες ἄλλοι.

Καὶ ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν συνεκατέρωθησαν ἅπαντες ἐν Πρεβέζῃ, ὅπου ἀνέμενε τὸ ἀντιτορπιλικὸν Ἀστέος ἵνα τοὺς παραλάβῃ καὶ τοὺς μεταφέρῃ εἰς Πάργαν.

Τοὺς ἐπίσημους ἐδεξίωθη ἐν Πρεβέζῃ ὁ ἱστορικώτατος δουλικὸς Πρεβέζης κ. Γ. Γερογιάννης, γόνος ἀρχαίου καὶ εὐγενοῦς οἴκου τῆς πόλεως ταύτης, μετὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Κοκκινάτου, καὶ τοῦ ἱεροπολίτου Λευκάδος καὶ Πρεβέζης κ. Σολδάτου, οἵτινες καὶ προσέφερον πλουσιώτατον πρόγευμα πρὸς αὐτοὺς μετὰ ἐκλεκτῶν φαγητῶν καὶ κρασιῶν, μετ' ὅσους ἐξ Ἰωαννίνων ἐπέστημι καὶ ἀνεπίσημοι ἐπέβησαν τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ Ἀστέος καὶ οἱ δουλαιῶν Πρεβέζης κ. κ. Γερογιάννης καὶ Κοκκινάτος, ὁ γερουσιαστής κ. Σολδάτος, ὁ πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν Πρεβέζης κ. Κουκουρίγγος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἡπιοῦργου τῆς Πρεβέζης κ. Τραπέζης ἐν Πρεβέζῃ καὶ πολλοὶ ἄλλοι Πρεβεζιῶται, καὶ ὁ Ἀστέος ἦρε τὴν ἄγκυραν πλέων ὀλοταχῶς πρὸς τὴν

Στὰ ξενιτεμένα Κεϊμήλια τῆς Πάργας, ὅταν ξαναγύρισαν στὴν ἐλευθερωμένην Πατρίδα τους (22 Μαΐου 1930)

Ἀκούστε, Χῶρες καὶ Λαοί, σ' Ἀντολή καὶ Δύση!
Τὴν Πάργαν ἐπουλήσανε στὸν Τούρκον οἱ Ἑγγίς,
Καὶ φεύγουνε οἱ Παργηνοὶ καὶ πᾶν σὲ ξένα μέρη!
Τούρκους δὲν προσκύνησαν, Τούρκους μὴν προσκυνήσουν.

Ἐκίνησαν οἱ Παργηνοὶ στὴν Ἑννετιὰ νὰ πάνε...
Ἐπῆραν δ' εἶχανε, τὸ κινητὸ τὸ βιό τους,
Ἐγύμνωσαν τὰς ἐκκλησιὰς καὶ πῆραν ὅλα τ' ἅγια:
Εἰκόνες, δισκοπότηρα, καντήλια, μανουάλια,
Φανάρια καὶ ἑξαπτέρυγα, σταυροὺς καὶ πετραχήλια,
Καὶ τὴν Σημαία τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ ἱερὸ Βαγγέλιο,
Γιὰ νὰ μὴν πέσουν στὴς Τουρκίας τ' ἀντίχριστα τὰ χέρια,
Κι' ἀθέλητα μαγαριστοὺν καὶ γένουν περιγέλοιο,
Στὰ μάτια τ' ὀρβανίτικα, σὲ ἀγαρνὰ τὰ μάτια,
Καὶ τὴν στιγμή, ποὺ θάμπαιναν ἄντρες, παιδιά, γυναῖκες,
Μὲς στὰ καράβια, ἀκούστηκε, ὅσον ἀπ' τὸν Κάτω—Κόσμο,
Ἐνα μεγάλο βογγητό, ποὺ ῥάγισε τὰς πέτρες
Κι' ἔλεγε μὴ βαρεῖα φωνή, ὅσον νὰ εἶταν μυρολόγι:
—Φεύγετε ἐσεῖς οἱ ζωντανοὶ καὶ πᾶτε σ' ἄλλα μέρη,
Ἐλευθεροὶ νὰ ζήσετε ἀπ' τὸ σπαθὶ τοῦ Τούρκου,
Κι' ἐμᾶς, ποὺ μᾶς ἀφίνετε τοὺς μαύρους πεθαμένους;
Νὰ μᾶς πατοῦν τοὺς τάφους μας τὰ τουρκικά ποδάρια;
Νάχετε τὴν κατὰρα μας, ὅσον φεῖδι, νὰ σᾶς τρώγῃ,
Ἄν σκλάβους μᾶς ἀφήσετε στὴν γῆ τὴν τουρκεμένην.

Κι' οἱ Παργηνοὶ γυρίσανε περίλυποι σιτοὺς τάφους,
Ὅσον τῶν πεθαμένων τους, πικρὰ μυρολογώντας,
Τὰ κόκαλά τους, ἐξέθαψαν, ὅπου εἶτανε θαμμένα,
Τὰ βάλανε μὲς στὰ σκιὰ, τὰ πῆραν σιτοὺς ὅμους,
Κι' ἐφύγαν γιὰ τὴν Ἑννετιὰ, νὰ μὴν ἰδοῦν τοὺς Τούρκους,
Νὰ μπαίνουνε μὲ τὸν Πασά στὴν σκλαβωμένη Πάργα!

Πέρασαν χρόνια δ' ὀσφρα, πέρασαν χρόνια μαύρα,
Ποὺ ζούσανε οἱ Παργηνοὶ ξένοι σὲ ξένα μέρη,
Κι' ἡ Πάργα σκλάβω βρισκόταν στὰ τουρκικά τὰ χέρια
Ὅς ποὺ μὴ μέραν ὁμορφῆν, ὡς ποὺ μὴν ἅγια μέρα,
Ποὺ ἡ Λευτεριά ἐσπάθωσε στὴς σκλαβωμένες, χῶρες,
Ἐνίκησε τὸν Τύραννον, τὸν βάρβαρον τὸν Τούρκο,
Καὶ σύντριψε τὸ σίδερα τῆς σκλαβωμένης Πάργας,
Καὶ σήμερον γυρίσανε στὴν ἅγια τους Πατρίδα
Εἰκόνες, δισκοπότηρα, καντήλια, μανουάλια,
Φανάρια καὶ ἑξαπτέρυγα, σταυροὶ καὶ πετραχήλια
Μὲ τὴν σημαία τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸ ἱερὸ Βαγγέλιο
Καὶ μὲ τὰ κόκαλα μαζὶ τῶν Παργηνῶν, ὅπου εἶταν
Χρόνια ἐκατὸν ἐνδεκα στὴν Ἑννετιὰ, ἀπὸ τότε
Ποὺ πάτησε στὴν Πάργα μας τοῦ Τούρκου τὸ ποδάρει!
Γυρίσανε στὸν τόπο τους τὰ ἱερὰ κεϊμήλια,
Χορεύοντας καὶ κρᾶζοντας, Πάργα, «Χριστὸς ἀνέστη»
Δὸς μας τὰς ἐκκλησίας μας, δὸς μας τὰ μνημῆτά μας!

Στὸ Ἀντιτορπιλικὸν Ἀστέος
22 Μαΐου 1930

Χ. Χρηστοδασίλης

Πάργαν.
Καὶ ἐνῶ συνέβαινον ταῦτα ἐν Ἰωαννίνοις καὶ Πρεβέζῃ, ἐτέλεσε τὴν ἐτελεῖτο ἐν Κεϊμήρια, εἰς τὸν ἐν τῷ Φρουρίῳ Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου εὐρέως βρισκόντο τὰ ἐκ Πάργας ἱερὰ καὶ κεϊμήλια τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ ὅσα τῶν Παργηνῶν, ἅπαντα εἶχον μετακομισθῇ ἐκεῖ πρὸς τὸν ἐν τῷ Φρουρίῳ Ναὸν, ὅτε ἡ χριστιανικὴ Ἀγγλία ἐπώλησε τὴν χριστιανικὴν Πάργαν εἰς τὸν Σουλτᾶνον τῆς Τουρκίας, καὶ ἀρμεστέρον εἰς τὸν Ἀλῆ-πασίαν. Οἱ δύο Ἀθηναῖοι, ὁ μὲν Μητροπολίτης Κεϊμαρῶν, ὁ δὲ Μητροπολίτης Παράμυθας, μετὰ πολλῶν ἱερέων, Κεϊμαρῶν καὶ Παργηνῶν, ἐτέλεσαν αὐτοῖς κατασκευαστικῶν μνημῶν, καὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὅποιου τὰ ἱερὰ κεϊμήλια τῆς Πάργας ἅπαντα, μετὰ τῶν ὁσίων τῶν κεκοιμημένων, παρεδόθησαν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον καὶ λογιώτατον Μητροπολίτην Παράμυ-

θας Φιλατῶν καὶ Πάργας ἐκ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Παργηνῶν. Ταῦτα ἐν πομπῇ, τῆς ὁποίας προηγούμενα ἅπαντα τὰ Σχολιὰ ἄρρενων καὶ θηλέων Κεϊμαρῶν, μετὰ τριῶν μουσικῶν, φέροντα ἀλαβῶς ὑπὸ πολλῶν ἱερέων, μεταφέρθησαν ἐπὶ τοῦ ἀναμένοντος πολεμικοῦ Ἀστέος, ἡ ὁποία ἀπέπλευσε μετ' αὐφ' ὅσων τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ Πάργαν. Ὑποχρῶνως δὲ ἀπέπλευσε διὰ Πάργαν καὶ τὸ ἀντιτορπιλικὸν Ροδμῆλην φέρουσα ὑπερδιακόσιους Κεϊμαρῶν, ὅπως παρακολουθήσουν τὰς αὐτοῖς εορτάς.

Τὰ τρία ἀντιτορπικά, Ἀστέος, Ἐπὶ Πρεβέζης, καὶ Ἐπὶ Πάργας, καὶ τὸ Ἀστέος, ἡ ὁποία ἀπέπλευσε μετ' αὐφ' ὅσων τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ Πάργαν. Ὑποχρῶνως δὲ ἀπέπλευσε διὰ Πάργαν καὶ τὸ ἀντιτορπιλικὸν Ροδμῆλην φέρουσα ὑπερδιακόσιους Κεϊμαρῶν, ὅπως παρακολουθήσουν τὰς αὐτοῖς εορτάς.

Ἰωαννῖνοις παρὰ τῷ κ. Δημ. φ.